

Protestantse Kerk

Beleidsplan 2021 – 2024

Wijkgemeente Dorpskerk

Protestantse gemeente De Bilt

Inhoudsopgave

Inleiding	Pagina 2
Roeping.....	Pagina 2
Geloofsverdieping	Pagina 4
Geloofsoverdracht	Pagina 5
Huisgodsdienst	Pagina 6
Geloofsverbondenheid	Pagina 7
Pastorale zorg	Pagina 8
Kerkenraad	Pagina 10
Vrijwilligers	Pagina 11
Liturgie	Pagina 12
Sacramenten en feesten	Pagina 14
Diaconie	Pagina 15
Financiën	Pagina 16
Missionair werk	Pagina 17
Algemene kerkenraad	Pagina 17

Inleiding

In 2017 is een nieuw beleidsplan geschreven. Op 2 februari 2021 hebben we vastgesteld dat we in de komende beleidsperiode vanuit hetzelfde plan willen blijven werken. Het is destijds met aandacht opgesteld en nog steeds aansluitend bij de situatie en verlangens waarin we gemeente van Christus willen zijn.

Omdat we inzien dat een beleidsplan een levend document is en we het een werkbaar instrument willen laten zijn in ons leiden van de gemeente hebben we rond het vaststellen twee dingen extra gedaan.

* We hebben een 'roeping' hebben opgesteld. Een statement waarin we in de kern verwoorden waartoe we ons als Dorpskerk door God geroepen weten. Deze gaat aan de verder beschreven thema's vooraf.

* We hebben besloten om in de komende twee jaar het beleidsplan vanuit deze roeping aan te scherpen. Drie vragen zijn daarbij leidend:

- 1) Dit is in de afgelopen beleidsperiode gerealiseerd
- 2) Dit vraagt onze roeping in dit deel van ons gemeente zijn
- 3) Dit willen we vanuit vraag 2 in de komende beleidsperiode vorm gaan geven.

We doen dit thema voor thema. Als we hier klaar mee zijn zullen we het beleidsplan opnieuw vaststellen voor de dan volgende 5 jaar.

Kerkenraad Dorpskerk – De Bilt Februari 2021

Roeping

Wij weten ons als Dorpskerk door God geroepen om:

- * anderen en onszelf te brengen tot een ontmoeting met Jezus Christus. Voor het eerst, hernieuwd of verdiept.
- * toerusting te bieden in wat het betekent om Jezus na te volgen op de plek waar je woont, naar school gaat, werkt, sport, familie bent, verder leeft.
- * ons leven te delen met mensen die Jezus nog niet kennen.

Geloofsverdieping

Doordat de kerk in toenemende mate naar de rand van de maatschappij verschuift - zeker in de Randstad, waartoe De Bilt behoort - verandert niet alleen de invloed van de kerk, maar beleven gemeenteleden ook dat ze in de omgeving van werk, school en ontspanning 'vreemdelingen' zijn. Vaak staan ze alleen in hun geloof en verbondenheid met de gemeente van Christus. De jongere generatie staat nog meer dan de oudere in de stroom van de secularisatie. Als er weinig of geen 'wortels' zijn, is het gemakkelijk te begrijpen dat je meegenomen wordt in de beweging van de tijd. Zeker in wat besloten dorpen en geloofsgemeenschappen is de steun aan elkaar en de sociale controle over elkaar nog sterk. Dat is bewarend in deze tijd en heeft mooie, maar soms ook benauwende kanten. In een meer open samenleving zoals die waarvan de gemeente Dorpskerk deel uitmaakt, komt het nog meer aan op verbondenheid met de Bron: persoonlijk geloof in de Vader, Zoon en Heilige Geest. Dankbaar voor de genade en de vernieuwing van het leven in Christus, maar ook verlangend God te dienen in de stille omgang en in het leven midden in de maatschappij met bescheiden woorden en daden. Geen nieuwe zaken, want ze spelen altijd al, maar ze hebben nu wel urgentie en prioriteit!

Het belang van de geloofsoepvoeding is niet te onderschatten. Niet alleen voor het overdragen van kennis, maar ook van beleving. De stille omgang met God wordt in die levensfase ervaren en kan zo eigen worden. De eerste

zeven jaren zijn de gouden jaren. Ondersteuning van ouders bij de geloofsopvoeding is van groot belang. Er wordt gedacht aan versterking van de doopcatechese over langere tijd, maar ook aan het verbinden van ouders met jonge kinderen in een kring om elkaar te steunen. Waar gesproken wordt over alledaagse dingen, maar ook over de verlegenheid en de vreugde om met elkaar Bijbel te lezen, te bidden en te zingen. Over hoe te spreken met elkaar over de inhoud van het geloof en het 'handen en voeten' te geven in het leven buiten het gezin en samen met de kinderen een 'lichtje' zijn. Met elkaar leren in openheid en vrijmoedigheid.

De betekenis van de **zondagse eredienst en de verkondiging** hoeft niet onderstreept te worden. Te midden van inkeer en lofprijzing, verstillingsmuziek mag de stem van God klinken door het lezen en de uitleg van de Schriften heen. Dat gaat gelijk op met diepgang en toepassing. Niet alleen buiten de kerk is de Bijbelkennis beperkt, ook binnen de gemeente neemt dat af. De verkondiging mag daarin ook behulpzaam zijn, verdiepend! Dat het christelijk geloof niet 'zweeft', maar 'papieren' heeft. In taal die door velen herkend wordt en waarin het dagelijks leven meegenomen wordt mag het ook diep gaan en soms 'schuren'. Reden om erover na te denken en na te praten! De verkondiging kan ondersteund worden met een korte inleiding die bijvoorbeeld voor de zondag digitaal verstuurd wordt en mogelijk in de dagen erna nog met een enkele zin uitgewerkt en gememoriseerd wordt.

Voor de verdieping kan het kiezen van een **jaartheme** veel betekenen. Dat komt regelmatig terug in de eredienst en loopt ook als een draad door het kringwerk en de catechese. Zo ontstaat er een verbinding tussen de verkondiging en de verdere verwerking in ontmoetingen doordeweeks en kan het een bemoediging zijn om als 'vreemdeling' in de wereld discipel van Jezus te zijn.

Met dankbaarheid mag de zegen erkend worden van de **catechese en het jeugd - en kringwerk** van wijkgemeente Dorpskerk. Een plek van geloofsverdieping en groei als mens. Om zuinig op te zijn, maar het is goed om inhoud en vorm - die bij de tijd mogen zijn - steeds kritisch te doordenken. Dient het bij alle onderlinge ontmoeting ook de geloofsgroei?

Geloofsoverdracht

Nu de vanzelfsprekendheid van het christelijk geloof en het behoren bij de kerk steeds meer verdwijnt, komt de vraag van de verantwoording van het geloof ook dichterbij. Dat begint al bij de opvoeding van kinderen. Op school wordt de eigenheid en de persoonlijke mening van een kind al benadrukt. Vragen van de kinderen afdoen met 'dat is nu eenmaal zo en dat geloven we toch' hielpen vroeger mogelijk voor een tijdje, maar werken vandaag eerder negatief. Ze ondermijnen het vertrouwen in ouders en anderen. Naast de geloofsverdieping - meer dan ooit nodig - is er ook de vraag van de overdracht. Wat hoor ik nog meer vanuit de Bijbel en hoe kan ik dat een plaats geven in mijn hart en dagelijks leven? Dat kan tijdens de kerkdienst, maar ook op andere momenten, in gesprekken met anderen.

De vraag is dan hoe daarover te spreken met anderen. Te beginnen bij de kleine kring van geliefden, kinderen en kleinkinderen, maar ook daarbuiten: familie, vrienden, gemeenteleden, burens en mensen die je onderweg tegenkomt en met wie je in gesprek raakt. Kortom, de vraag van de vrijmoedigheid. Vrijmoedigheid niet als brutaliteit of als opsomming van allerlei feiten, maar als zorgvuldige verantwoording van de 'hoop die in u leeft' (1 Petrus 3: 15). De ander een blik gunnen in je hart. Dat is meer dan rationeel, dat is ook emotioneel; meer dan zekerheid, daar horen ook de aarzelingen en vragen bij die je hebt bij het gebeuren in de wereld of dichterbij in het leven van mensen om je heen of in je eigen leven. En toch: je hart is aangeraakt door het evangelie, de stille omgang met God is een kostbare realiteit. Vrijmoedigheid in het uiten van het geloof aan anderen is een geheel van woorden en daden, een levenshouding: getuigenis en praktisch handelen, praten en doen. En dat is ook de basis van missionair gemeente zijn (zie het stukje over Missionair werk). Dat is niet het uitrollen van een programma, maar vrijmoedigheid gemeente-breed in het lastige leven van elke dag. Vrijmoedigheid is een geschenk van de Geest, maar het is ook een groeiproces, zoals de wijndruif groeit aan de

rank. Daarvoor is de onderlinge ontmoeting en het gesprek met andere christenen een leerschool. Een ontmoeting waar het niet alleen gaat over het delen van (bijbel)kennis, maar waar openheid is voor elkaars vragen, vreugden, zekerheid en twijfel.

Een van de 'oefenplaatsen' zou een regelmatige bespreking van de kerkdienst en de verkondiging kunnen zijn, bijvoorbeeld maandelijks met eventueel een gemeentelunch erna. Met vragen die appelleren aan de inhoud: wat was nieuw, wat miste je, wat raakte je en kun je daarmee morgen in jouw leefsituatie verder? Zo'n preekbespreking zou ook parallel voor jongeren (bijvoorbeeld van 9-12 en van 13-15 jaar oud) georganiseerd kunnen worden. Deze opzet met een paar vragen zou ook meegegeven kunnen worden via de kerkbrief voor een gesprekje bij de koffie thuis, na-denken en na-praten. Ook het jeugdwerk in zijn openheid en laagdrempeligheid is een plek om al jong vrijmoedigheid te leren. De gemeente beschikt over veel kringen, ook dat zijn leerplekken van vrijmoedigheid. Belangrijk is dat gemeenteleden zich bij elkaar veilig voelen. Het gaat niet om het meten van elkaars geloof, maar om met elkaar gevoed te worden bij de Bron om zo in woord en daad christen te zijn in het dagelijks leven.

Vrijmoedigheid komt voor velen nog het meest dichtbij bij het open gebed: vrijmoedigheid naar God. Dat is teer en kwetsbaar. Het gezin is de eerste gebedsplek waar kinderen de eerbied en vrijmoedigheid mogen leren in het nadoen van ouders. Daarnaast kan het kringgebed in al zijn variaties op gebedskringen veel betekenen. Het kan ook spontaan plaatsvinden tijdens een pastoraal bezoek, een vergadering of ontmoeting. Samen vrijmoedig zijn bij God!

Vrijmoedigheid is een geschenk dat tot de 'basics' van de gemeente hoort! Naar boven, naar binnen en naar buiten!

Huisgodsdienst

De verandering van de cultuur raakt ook het onderwijs van de kinderen. Vroeger lag bij het onderwijs ook nadruk op het samen beleven van het geloof door zingen, bidden en het aanleren van (psalm)versjes, tegenwoordig is er vaak een verschuiving naar het overdragen van kennis. Op middelbare scholen veelal naar kennis van andere godsdiensten. Daartegenover groeit het besef dat juist de kleuter- en kinderjaren van groot belang zijn voor de wortels van het geloof. Niet voor niets worden de ouders in Deut. 6 : 7 opgedragen: 'Prent ze uw kinderen in en spreek er steeds over, thuis en onderweg, als u naar bed gaat en als u opstaat.' De joodse traditie heeft in het dieptepunt van de ballingschap ook opnieuw de rijkdom ontdekt van het horen, zingen en bidden, maar ook van eten en zegenen rondom de opening van de Schriften.

De protestantse traditie is daarin ook rijk, omdat het Bijbellezen, bidden en soms ook zingen daarin lange tijd een plaats heeft gehad. Het is echter ook eerlijk om te zeggen dat door de drukte en de vele verplichtingen in veel gezinnen en bij alleen gaanden de tijd om **(samen) stil te zijn** schaars geworden is. En juist in onze tijd van secularisatie is leven bij de Bron meer dan ooit nodig. Bij gesprekken rondom huwelijk, geboorte en doop zou ook op een open manier over de invulling daarvan gesproken moeten worden evenals in kringen waar jongeren en ouderen elkaar ontmoeten. Ook in een situatie waar maar een van de ouders in het geloof het gezin wil dienen. Samen kunnen we groeien in het vrije gebed van en met de kinderen, het lezen van de Bijbel bij een leesrooster, een dagboek of via een app. Voor het slapen gaan van de kleine kinderen is er een uniek moment van stilte, gebed en lied. Niet altijd hetzelfde, maar juist ook om in te groeien.

Vanuit de verkondiging (predikant) zou ook voor een bepaalde periode bijzondere aandacht aan een bepaald Bijbelgedeelte gegeven kunnen worden, waarbij ook gemeenteleden doordeweeks meelesen. Het kan dan ook goed zijn om samen te zingen ter afsluiting: een kinderlied, een psalm of gezang.

Zoals het begin van de sabbat in een joodse familie een feestelijk moment is, zou er ook over nagedacht kunnen worden hoe we in onze protestantse traditie het bijzondere en feestelijke van de zondag vorm kunnen

geven. De dag van Christus, het Licht van de wereld! Bij het ontbijt, mogelijk met het aansteken van een kaars en zegening van de kinderen. Hoezeer we weten van de kracht van het Woord, daarbij zijn ook andere zaken van belang. Bij de ingang van het huis van een joods gezin herinnert de mezoza aan het verlangen om God te dienen. Zo zou ook een (hugenoten)kruis of een Bijbeltekst familie, vrienden en gasten opmerkzaam kunnen maken op ons verlangen om God te dienen (Jozua 15b). In de concentratie van de rijke reformatorische traditie op het Woord is het niet alleen in de kerkgebouwen, maar ook in de huizen sober geworden. Niet om een pleidooi te doen voor een kersstalletje of een vastentrommeltje, maar wel om na te denken over de bijzondere tijden die onze kerkelijke traditie kent, Advent, de tijd voor Pasen en voor Pinksteren. Om naast het lezen, bidden en zingen ook kinderen het licht te laten ontsteken van de Adventskaarsen en met elkaar toe te leven naar de Goede Vrijdag en Pasen in verstillings over het leven, lijden en de opstanding van Jezus Christus, maar ook in soberheid om de gebrokenheid van de wereld nog meer een plaats te geven in ons leven. Daarvoor kan gebruik gemaakt worden van een adventskalender of een 40-dagen kalender (Tear, GZB). Bij de rijkdom van de Woord-traditie kunnen we elkaar verrijken met kleine dingen en handelingen, zodat het geloof niet een stukje van ons leven is, maar door alles heentrekt. In het verlangen dat ook onze (klein)kinderen en anderen zullen zeggen: 'Ook wij willen de HEER dienen.'

Geloofsverbondenheid

De christelijke gemeente is een wonderlijk geheel! Er zijn gemeenteleden, die nog persoonlijke herinneringen hebben aan de Tweede Wereldoorlog. Misschien weten van het verdwijnen van een joodse medeleerling uit de klas. Terwijl jongeren zich niet kunnen voorstellen dat er geen tv en computer was, dat er vroeger aparte lagere scholen waren voor kinderen van hervormde en voor die van gereformeerde ouders. En dat er soms gescholden werd naar kinderen op een rooms-katholieke school. Voor jongeren is het vandaag een grote persoonlijke keuze om christen te zijn en is er moed voor nodig om te midden van leeftijdsgenoten ervoor uit te komen bij een kerk te behoren. Veel verschillen worden niet meer begrepen. **Juist in onze tijd van grote veranderingen komt het nog meer aan op verbondenheid met elkaar!** Omzien naar elkaar, maar ook openheid en respect voor elkaar.

Voor de ouderen liep er soms een scheiding door de familie vanwege de keuze voor een kerk. Werd er gewaarschuwd voor het 'hellend vlak'. Veel jongeren zijn blij dat er in de kerkdienst van de gemeente evangelische liederen gezongen worden in de taal van vandaag, terwijl ouderen zich nog de kerkstrijd herinneren rondom het zingen van een gezang.

Het gevaar voor **spanningen** is in die ongelijktijdigheid reëel aanwezig. Daardoor kan er ook vervreemding in de gemeente ontstaan. Aan predikant en kerkenraadsleden de opdracht om bij de verkondiging en andere activiteiten te benadrukken, dat het in de gemeente bij alle veranderingen door de tijd heen om dezelfde gouden draad gaat: dat we in Gods ontferming mensen zijn die 'gezien' zijn en dat we daaruit mogen leven in dankbaarheid en vernieuwing van ons leven op zondag en doordeweeks. Met lezen en luisteren, bidden en zingen, ontmoeting met elkaar en naar buiten in woord en daad. Dan kan er over en weer gesprek zijn over **behouden en vernieuwen**. Dat de taal van de Statenvertaling zoveel herinneringen oproept of de Nieuwe vertaling je boeit in zijn directheid. Dat je een oude psalm niet begrijpt en in een moderne gospel God te veel je 'vriendje' is. Het is goed om bij activiteiten van de gemeente zoveel mogelijk leden van verschillende leeftijden en achtergrond (eigen of van buiten) te betrekken. Verticale kringen!

De **preekbespreking** na de kerkdienst is een uitstekend moment om geloofsverbondenheid met elkaar te ervaren in het na-denken over de kerkdienst en de verkondiging met het oog op het leven van alle dag. **Groothuisbezoek** - niet bedoeld als vervanging van het persoonlijke gesprek - kan ook een plek zijn van verbondenheid en respect die een ruimere cirkel omvat dan de vele gemeenteleden die al betrokken zijn bij kringen en andere activiteiten. Ook **diaconale projecten** waarvoor jongeren en ouderen zich inzetten zijn unieke momenten van verbondenheid. Bij sjouwen en bouwen zijn er soms gesprekken die niet snel vergeten

worden. Verder werkt de inzet van **kinderen en jongeren voor ouderen** in de gemeente via een 'hulpactiviteit' of een verrassing maken voor de feestdagen verbindend. Het gezamenlijk betrokken zijn bij een project buiten de gemeente kan eveneens verbindend zijn: inzet voor vluchtelingen, zorg voor een groep kwetsbare mensen in De Bilt of elders.

Aandacht mag ook gevraagd worden voor de verbondenheid met **andere kerkelijke gemeenten in De Bilt en in het bijzonder de andere wijkgemeente(n) van de Protestantse Gemeente**. De verbondenheid aan de eigen geloofs- en kerkelijke traditie hoeft niet verzwegen te worden, maar ook moet er respect en belangstelling zijn voor andere tradities, waarbij je elkaar de zegen van God toewenst op de weg die ieder in alle oprechtheid wil gaan. In de openheid van ons hart naar elkaar kan de verbondenheid groeien om samen gemeente te zijn in deze tijd en cultuur. We mogen uitstralen dat we onderweg zijn, maar ook dat we graag iedereen erbij willen houden!

Pastorale zorg

In de afgelopen jaren staat de pastorale bearbeiding van de wijkgemeente door ambtsdragers steeds meer onder druk. Vacatures zijn moeilijk te vervullen, o.a. vanwege volle agenda's en arbeidsbetrokkenheid van man en vrouw, waardoor het passen en meten is, zeker in een gezin met kinderen. Daarbij komt dat voor de komende jaren de wijkpredikant een parttime aanstelling heeft, zodat er keuzes gemaakt moeten worden die ook het bezoekwerk zullen beperken. Ook speelt mogelijk mee de veranderde relatie tussen gemeenteleden en ambtsdragers. Was er vroeger sprake van een opzien naar het ambt, nu wordt veel meer de gelijkheid met elkaar benadrukt. Dat kan een voordeel zijn om naast de dingen van het dagelijks leven de tere zaken van geloof, omgang met God en het leven als christen ter sprake te brengen. Maar als de ouderling of pastoraal bezoeker vanuit zijn opdracht op bescheiden wijze een 'ander' geluid wil laten horen, wordt kwetsbaarheid ervaren, zeker als er ook kennis van maatschappij, geloof en cultuur en levenservaring bij de bezochte gemeenteleden aanwezig is. Wat heb je dan als ambtsdrager nog te zeggen. In die verlegenheid blijft de grote vraag of het bezoeken van gemeenteleden tot de 'basics' van gemeente behoort. En de vraag of men kiest voor pastoraat 'op verzoek' of voor

'opzoekend' pastoraat. Het laatste is altijd een gehoorzamen geweest van de opdracht van Jezus om de kudde Gods te hoeden (I Petrus 5: 2a). Zoals Jezus hart voor de mensen had, zo mag ons opzoeken van gemeenteleden en anderen daarvan een echo zijn. Een mens doet ertoe voor God. Hij wil dat alle mensen behouden worden! Het opzoeken van mensen heeft ook grote missionaire betekenis. Het is op een bescheiden manier zending dichtbij! De vraag is wat de mogelijkheden zijn en of ook nieuwe wegen gegaan kunnen worden.

Veel pastoraat vindt al plaats bij onderlinge ontmoetingen en in **kringen, in jeugd en jongerenwerk** enz. Het is zeker geen zaak alleen van ouderlingen en pastoraal bezoekers. Zo kunnen er vele oren zijn om vreugden en zorgen op te merken in de gemeente. Een plek van luisteren, mogelijk een weg wijzen, samen danken, bidden. Maar zo kan ook een bezoek van de predikant of vanuit de pastorale commissie laagdrempelig functioneren.

In veel gemeenten fungeert het **groothuisbezoek**. Een of tweemaal per jaar komen gemeenteleden, die dichtbij elkaar wonen en ervoor uitgenodigd worden, bij elkaar samen. Daar zou, naast de onderlinge ontmoeting en het gesprek over de betekenis van het geloof in het leven van alledag, een jaarthema van de gemeente oriënterend aandacht gegeven kunnen worden. Vanuit het groothuisbezoek kan de opdracht gedeeld worden: oren en ogen voor elkaar in de buurt. Bij 'missionair' zijn het de kleine dingen die het doen!

Naast het groothuisbezoek is het **gewone huisbezoek**, van hart tot hart, van veel waarde. Niet om elkaar te overlopen, maar wel om oog voor elkaar te hebben. Gevoel is ervoor nodig om te weten of een gemeentelid of een gezin pas na een enkel jaar of op korte termijn weer een bezoek nodig heeft.

De eerlijkheid gebiedt dat de inzet van een pastoraal ouderling veel tijd vraagt. Elk van de zes secties waarin de gemeente is opgedeeld omvat ruim vijftig adressen. Dat vraagt bij gewoon bezoekwerk en aandacht voor vreugde, ziekte, zorg, jongeren, nieuw ingekomenen zeker een avond per week. Daarnaast de verantwoordelijkheid voor de kerkenraad en mogelijk andere commissies, AK en classis. Graag willen we dat jonge mensen ambtsdrager en ook pastoraal ouderling zijn, maar hoe is dat mogelijk naast alles wat de maatschappij en het gezin van hen vraagt. Meerdere gemeenten zijn in deze situatie overgegaan tot de instelling van **een pastorale bediening**. Gemeenteleden met liefde en gaven voor het pastoraat krijgen daarin dezelfde opdracht als een pastoraal ouderling, worden door de kerkenraad benoemd en met die opdracht in een kerkdienst voorgesteld. Ze geven het jawoord van geheimhouding en worden ingezegend. Zo zou de pastorale verantwoordelijkheid van de ouderlingen tot de helft beperkt kunnen worden bij vier ouderlingen en vier pastoraal medewerkers. Communicatie naar de gemeente over de inhoud van deze bediening is van groot belang! De pastoraal ouderlingen (inclusief de jeugdouderling) vormen samen met de pastoraal medewerkers het pastoraal overleg dat samen met de regio-coördinatoren regelmatig bij elkaar komt voor bespreking en bezinning. Het is goed om voor die bezinning (cursus) ook deskundigen uit te nodigen.

Het is goed als **de jeugdouderling** vanuit het pastoraal overleg het pastoraat onder jongeren op zich neemt samen met een pastoraal werker. Met jongeren zijn weer andere mogelijkheden van contact via de social media. Oog en hart voor hen kan veel betekenen!

Kerkenraad

In de nota KERK 2025: 'Waar een Woord is, is een weg' wordt aandacht gegeven aan de vragen en verlegenheid die door de sterke secularisatie en ontkerkelijking binnen de christelijke gemeente leven en wordt de oproep gedaan om juist in deze tijd terug te gaan naar de kern van het evangelie. Om bij de Bron vertrouwen en inspiratie te ontvangen voor de toekomst. In de nota is er ook aandacht voor de **veelheid van taken binnen de kerkenraad** en in ruimer verband de classis, visitatie enz. Bij die veelheid van taken, waaraan ambtsdragers vanuit de gemeente ook hun tijd en inzet geven dringt de vraag zich op of het niet te veel is, ook in financieel opzicht. Wat wijs is, als er in de veelheid van overlegsituaties in het geheel van de kerk gesneden moet worden. Hoe er tijd en menskracht beschikbaar kan komen om andere taken beter in te vullen. Kortom, **'back to basics'**. **Wat is ballast en wat behoort tot de kern?** Kan de vergaderdruk verminderd worden zodat er meer tijd overblijft voor de kerntaken van de ambtsdragers? Heeft de kerkenraad de juiste omvang? Waarom is het moeilijk vacatures te vervullen? En hoe kan het ambtswerk ook in de toekomst aantrekkelijk blijven?

De kerkenraad, zoals wij die kennen, is **een rijke erfenis** van onze calvinistische traditie. De verantwoordelijkheid voor de gemeente en het nadenken over de weg naar de toekomst, die de gemeente gaat te midden van vragen en vreugde, is de verantwoordelijkheid van gemeenteleden, die daarvoor gekozen zijn. **Geen regeren van bovenaf**, zoals in andere kerkelijke tradities, **maar vanuit het grondvlak, de gemeente**. Dat is iets moois, maar het is ook kwetsbaar. De kerkenraad kan zo in een veelheid van werkzaamheden verwickeld raken. Van verschillende kanten wordt verslag gedaan, gevolgd door een discussie. Het vergaderen vraagt zo veel tijd en energie, processen kunnen stroperig worden. Er kan **teleurstelling** ontstaan dat er te weinig bezinning is over geloofsvragen. Dat geeft een negatief beeld bij de gemeente. De inzet en de vreugde lijden eronder.

Om bij de kern te beginnen, de kerkenraad heeft **verantwoordelijkheid voor de inhoud van het gemeente-zijn** en denkt na over de vragen en mogelijkheden op weg naar de toekomst. Maar ze heeft niet als de opdracht om van alle zaken uitgebreid kennis te nemen en daarover een beslissing te nemen. De kerkenraad is rijk met vier groepen ambtsdragers: ambtsdragers verantwoordelijk voor pastoraat en levensvorming, voor diaconaat, kerkrentmeesters en jeugdambtsdragers. Daarbij ook ambtsdragers die afgevaardigd zijn naar de AK van De Bilt. Laat de kerkenraad aan hen veel **taken en verantwoordelijkheden overdragen!** Zij komen als groep nu al regelmatig bij elkaar en geven een beknopt verslag (max. 200 woorden!) dat elke keer bij de agenda van de

kerkenraadsvergadering gevoegd wordt. De kerkenraad moet de tijd hebben daar van te voren kennis van te nemen. Deze verslagen kunnen ook integraal in de notulen opgenomen worden. In de kerkenraad moet alleen gesprek plaatsvinden over de vragen die daarin gesteld worden of over ingrijpende beslissingen die genomen moeten worden.

Zo kan de kerkenraad ook tijd vrijmaken om jaarlijks een bezinningsmoment te hebben met bijv. de catechese commissie, een afvaardiging van het jeugdwerk, de zendingscommissie enz. om te horen van vreugden en zorgen en elkaar te bemoedigen. En daarbij ook groeien in geestelijke openheid naar elkaar!

‘Back to basics’ om de vreugde en de zegen van het ambt opnieuw te ontdekken. ‘Dien de HEER met vreugde!’

Vrijwilligers

Naast de inzet van de leden van de kerkenraad is er een veel grotere groep van vrijwilligers die allerlei taken op zich neemt. Om heel **dankbaar** voor te zijn! Te denken is aan het jeugdwerk, maar ook de gewone catechese. De vele bezoeken die afgelegd worden rondom bijzondere momenten of als luisterend oor bij gemeenteleden die ouder zijn of veel meemaken rondom hun lichamelijke of geestelijke gezondheid. Hoe anders zou het gemeentelieven eruit zien als er geen groep schoonmakers was of kosters. Al het werk om liturgieën drukklaar te maken, het geluid en de beamer te verzorgen. En wat er verder nog wordt gedaan. Geweldig!

De beschikbaarheid van vrijwilligers staat echter steeds meer onder druk. Niet alleen door de ‘volheid’ van het leven, vooral voor jonge mensen, en de vele verplichtingen, maar ook door allerlei vrijwilligerswerk buiten de gemeente is er vaak geen tijd en gelegenheid over om binnen de gemeente een taak op zich te nemen. Vanuit de prediking mag het bijzondere van door God gegeven gaven onderstreept worden. Iedereen is nodig binnen het ‘gebouw’ van de gemeente. Daarin geldt niet dat de één meer is en de ander minder. Het kan ook een eye-opener zijn dat de door God gegeven gave binnen de gemeente niet samenvalt met je hobby of handigheid of het verlengstuk is van je dagelijks werk. Wat is **mijn gave van de Geest**? Hoe mag ik vanuit mijn geloof de gemeente, maar ook de wereld erbuiten dienen? Het is goed om te benadrukken dat het niet gaat om het vele, maar om ons hart erachter. In de loop van de tijd zijn velen **‘afgebrand’** op vrijwilligerswerk vanwege het vele en mogelijk ook het gemis aan erkenning. Soms met het loslaten van de gemeente als gevolg. Een **evaluatiegesprek** kan veel verhelderen en aan beide kanten nieuwe openingen geven.

Het is ook goed om elk jaar een **‘bedankmoment’** in de agenda van de gemeente vast te leggen voor alle vrijwilligers. Het kan een stimulans zijn om bij bepaalde taken in de gemeente ook ruimte te maken voor **toerusting** (bijv. een cursus) en daarvoor eventueel financiële middelen te reserveren. Te denken is aan jongerenwerk, catechese, bezoekwerk, kringleiders enz. Dat verrijkt en stimuleert!

Het is ook aan te bevelen om **nieuw ingekomenen** van de gemeente te betrekken bij een bescheiden taak in de gemeente. Veel vrijwilligerswerk kan ook voor een bepaalde termijn door een gemeentelid gedaan worden, zodat het voor hem of haar te overzien is. Voor een project zijn velen vaak wel beschikbaar.

In deze tijd wordt het **gebruik van kerken en gebouwen** door personen en organisaties van buiten de gemeente gestimuleerd om zo ook gelden te ontvangen, die gebruikt kunnen worden voor het gemeentewerk. Bijvoorbeeld voor een concert in de kerk, vergaderingen of samenkomsten. Zo kan de gemeente ook een open huis zijn naar buiten en in kleine dingen iets van haar eigenheid laten zien. Deze mogelijkheid vraagt wel zorgvuldigheid. Er moet draagvlak, maar ook menskracht zijn om zoiets in financiële zin voor de gemeente te realiseren. Bij een grote inzet (vastgelegd) kan ook nagedacht worden over een bescheiden vergoeding.

Kortom, de rijkdom van het hebben van veel vrijwilligers vraagt om voortdurende aandacht voor de mogelijkheden en beperkingen, zodat ook dit stukje werk een **verrijking en vreugde** blijft.

Liturgie

Als het om **veranderingen in de gemeente** gaat in de afgelopen dertig jaar, dan gaat de invulling van de kerkdiensten wel voorop. Dat geldt niet zozeer voor de inhoud van de verkondiging. Het verlangen is er om steeds opnieuw naar de Bijbeltekst te luisteren en die vanuit de context van de tijd van de schrijver te vertalen naar de tijd van nu. Ook is er de verbondenheid met de gereformeerde, confessionele traditie. Het hart daarvan is Gods genade voor een klein, zondig mens en de aanzet voor een nieuw leven door de Geest in heiligheid, dankbaarheid en dienst aan God en de naaste.

De veranderingen wat betreft **de liederen en de aandacht voor kinderen** zijn veel groter. Vroeger lag het accent vooral op het zingen van psalmen in de berijming van 1773 met een enkel gezang. Nu wordt een 'boekje' van psalmen, gezangen en (evangelische) liederen gezongen in de eredienst. Soms bekend voor ouderen en weinig voor jongeren of andersom. Het gebruik van een beamer maakt het mogelijk uit meerdere bundels te kiezen en voorkomt het 'meeslepen' vanuit huis. De veelheid van mogelijkheden stelt nog meer de vraag naar wat past in de ERE-dienst. Daar klinkt het lied in de stilheid en heiligheid van het huis van God, waar Hij zelf wil wonen bij onze lofzangen. Dat betekent dat de tekst voor kinderen, maar ook voor anderen, die verdieping in hun leven zoeken en aanschuiven, begrijpelijk en herkenbaar moet zijn en moet verwijzen naar God en Zijn Koninkrijk.

Het is goed als de inhoud van de verkondiging, maar ook van de liturgie regelmatig onderwerp zijn van bezinning in de kerkenraad. Een bepaalde '**vastheid**' in de liturgie kan van betekenis zijn, zoals plaats en vorm van het stil gebed of de geloofsbelijdenis. Het is ook goed als er een belangrijke plaats is voor **het zingen van psalmen**, niet alleen vanuit de gereformeerde traditie, maar ook omdat zij het geloofsleven vertolken in allerlei facetten. Of voor de keuze voor een **standaardliedbundel**, zodat die ook bij de huisgodsdienst gebruikt kan worden en er over en weer ook door kinderen gezongen en geleerd wordt. Daar hoort ook een **vaste Bijbelvertaling** bij voor de morgendienst en ook één voor de avonddienst. De morgendienst met het meer open karakter rondom kinderen en gasten/zoekers (missionair), de avonddienst met meer nadruk op verdieping. Het is goed om het meenemen van **een eigen Bijbel** te blijven stimuleren, ook omdat het de mogelijkheid geeft tijdens de preek het geheel van het tekstverband te overzien of even te bladeren en omdat dit het nagesprek thuis kan stimuleren.

Belangrijk is de plaats die **de kinderen** gekregen hebben in de eredienst: samen luisteren in de kerkdienst en de kindernevendienst naar dezelfde Bijbeltekst, samen een kinderlied zingen. Mogelijk zouden ze nog meer betrokken kunnen worden **bij de doop en het avondmaal**: een moment van aandacht en zegening.

Op de kindernevendienst kan nagedacht worden over een onderwerp voor **de voorbede in de kerkdienst**, zoals ook kerkgangers voor de aanvang van de kerkdienst dat kunnen doorgeven.

Naast de betekenis van de eigen nevendienst voor de kinderen met mogelijk een gesprek en een kinderlied vooraf, blijft het een opdracht om hen zo jong mogelijk ook 'eigen' te maken **met de hele kerkdienst**. Regelmatig zou een gezinsdienst gehouden kunnen worden, die niet 'kinderachtig' is, maar door een wat wisselender vorm de aandacht voor de inhoud vasthoudt. De 'tussenzang' van vroeger had ook de bedoeling de aandacht opnieuw 'te pakken'.

Bij de afkondigingen zou elke keer gezegd kunnen worden dat er na de dienst voor in de kerk een ouderling aanwezig is voor eventuele vragen van gasten en anderen naar aanleiding van de kerkdienst, maar ook als luisterend oor en biddend hart bij persoonlijke zorgen of vreugden.

Ook bij de liturgie gaat het om terug naar de kern! Om wat gericht is op de dienst aan God in lofprijzing en aanbidding en wat het geloof en het dienen versterkt vanuit de zondag de week in. Kortom, het gaat erom hoe we als gezegende volwassenen en kinderen de kerk uitgaan, het leven in!

Sacramenten en feesten

Juist in de ballingschap van het volk Israël waren de feesten en rituelen in de kring van het gezin en van de synagoge van grote betekenis om de eigenheid van de gemeenschap te bewaren en te versterken. Dat mag voor de gemeente van Christus een teken zijn om na te denken over de sacramenten, de feesten, maar ook over andere rituelen. Het nadenken over **de viering van het Heilig Avondmaal** staat in deze tijd vooral ook in orthodoxe kring volop in de aandacht. Velen vinden dat de viering 'sleets' geworden is, dat de ernst en de vreugde soms verdwenen zijn. Nu moet eerlijk gezegd worden dat we ernst en vreugde niet in onze hand hebben, maar we kunnen er wel over nadenken. Zeker als de viering plaatsvindt met meerdere tafelvieringen ligt vlakheid voor de hand. Het ideaal van één tafelviering in herinnering aan de Seideravondviering van Jezus en zijn discipelen is niet zo maar mogelijk. Wel kan nagedacht worden over een andere opstelling of mogelijk een bescheiden aanpassing van het interieur van de kerk, zodat een tafelviering met meerderen tegelijk mogelijk is. Daarnaast zou in de dienst van dankzegging en nabetrachting **'s avonds ook een viering van brood en wijn** kunnen plaatsvinden. Bijvoorbeeld aan het eind van de dienst in een kring, open naar de gemeente toe, afgesloten met een gebed, een lied en de zegen, waarna allen in stilte de kerk verlaten. Diezelfde mogelijkheid van viering zou ook op enkele zondagen tussen de vijf 'reguliere' vieringen in een plaats kunnen krijgen in de avonddienst na de verkondiging van het Woord. In deze intensivering en verdieping van de Avondmaalstraditie weten we ons voluit in de reformatorische traditie te staan, waarin de heiligheid, de opdracht en de vreugde bij elkaar horen. 'Doe het tot mijn gedachtenis!'

Er is dankbaarheid voor de vele kinderen die in de gemeente geboren en **gedoopt** worden. Een feest voor heel de gemeente, waarbij ook de kinderen betrokken worden rond de doopvont. De herinnering aan hun eigen doop zou ook een plek kunnen krijgen op de kalender van verjaardagen, zoals het ook goed is om elk jaar aan de dag van belijdenis herinnerd te worden. In het toezingen door de gemeente zou ook het toezingen van alle kinderen een plaats kunnen hebben. Een zegenlied voor alle kleintjes, waarbij de predikant hen allemaal zegent. De gemeente zou naast een kinderbijbel ook een doopkaars kunnen schenken om elk jaar op de doopdatum als herinnering te laten branden.

Naast de viering van doop en avondmaal zijn ook **de feestdagen** een feest voor de hele gemeente. Een kerkdienst die zowel voor ouderen, kinderen en jongeren als fijn en inhoudsvol ervaren wordt, verdubbelt de feestvreugde.

De passiestonden in de **stille week** zijn een ondersteuning van de betrokkenheid van de gemeente bij de weken van de lijdenstijd (40-dagentijd). De viering van het Avondmaal op **Witte Donderdag** sluit aan bij de viering van Sederavond van Jezus en zijn discipelen. Goed om daarbij in de dienst op **Goede Vrijdag** de inhoud en betekenis van die dag in verkondiging en verstillings te benadrukken. De verspreiding van een 40-dagen kalender, die inhoud en richtlijnen geeft voor de stille tijd kan het geestelijk leven in de gemeente versterken. Door meerdere, ook orthodoxe, organisaties wordt die uitgegeven. Dat geldt ook voor de kalender die uitgegeven wordt voor de 50-dagentijd van Pasen naar Pinksteren.

In reactie op de overvloed aan sacramenten, rituelen en voorwerpen in de rooms-katholieke traditie is na de reformatie de vormgeving van de protestantse eredienst en het pastoraat zeer sober geworden. Ziekenzalving, gebed en zegening kunnen in perioden die ingrijpend zijn in iemands leven, van grote betekenis zijn en het geloofsleven van velen verdiepen. Zalfolie, licht, handoplegging enz. zijn tekenen die naast de centrale plaats van het Woord verwijzen naar de helende nabijheid van God.

Diaconie

De oorsprong van de diaconie gaat terug op de eerste gemeente in Jeruzalem. Vanuit de gemeenschappelijke maaltijden, waar voedsel voor lichaam en hart bij elkaar kwamen, kregen diakenen de zorg voor armen en

weduwen (Handelingen 6: 1-6). De eeuwen door hebben diakenen oog, oor en hart gehad voor armoede en zorg binnen de gemeente, maar ook daarbuiten, zelfs over de landsgrenzen heen. Daarbij is in de laatste jaren met het benoemen van een jeugddiakon ook de aandacht voor jongeren groter geworden. Veel van die zorg is in de laatste periode van grote veranderingen in de maatschappij vanuit de professionele setting stukje bij beetje weer overgedragen aan vrijwilligers, familie en vrienden. En zo komt de vraag naar voren of hier ook een taak ligt voor de christelijke gemeente, in het bijzonder voor de diakenen. Wat onder het kopje vrijwilligers vermeld is, geldt ook hier. Hoe kan vermeden worden dat een kleine kring een te zware last op zich neemt en mogelijk teleurgesteld de taak neerlegt. Juist de opdracht om er te zijn voor kleine en grotere taken voor een groeiende groep van ouderen en kwetsbaren kan beter in een groter geheel gedragen worden.

In veel gemeenten functioneert een **diaconaal loket**, als initiatief van verschillende plaatselijke diaconieën. Van binnen en buiten de kerkelijke gemeenten kunnen daar hulpvragen ingediend worden, die waar mogelijk uitgezet kunnen worden bij de vrijwilligers, die zich vanuit de kerkelijke gemeenten, maar ook van daarbuiten, aangemeld hebben. In meerdere plaatsen is zo ook goede samenwerking en doorverwijzing vanuit de burgerlijke gemeente ontstaan. De wijkgemeente Dorpskerk beschikt al over een 'jongemannenkring', die één zaterdag per maand beschikbaar is voor vrijwilligerswerk. Zo kan ook, zonder dat dit overkomt als evangeliseren, een positief beeld gevormd worden van de kerkelijke gemeente.

De wijkgemeente is een hechte gemeenschap van jongeren en ouderen met elkaar, waarin vriendschap en familiebanden ook een rol spelen. Juist daarom is het belangrijk dat de gemeente een **open karakter heeft vanuit diaconaal perspectief**. De wijkgemeente ligt in een geografisch deel van De Bilt met een gevarieerde bewoning. Gegoede burgerij, maar ook veel sociale woningbouw en complexen voor ouderen. Vanuit de opdracht van Christus om dienstbaar te zijn, zou het mooi zijn als er bijvoorbeeld in de Voorhof een open

koffiemorgen een plek zou krijgen. Overlap met activiteiten van andere kerkelijke gemeenten is er niet vanwege de grote geografische afstand.

Een andere diaconale activiteit zou kunnen zijn het organiseren van een **avondmaaltijd** voor een bescheiden bedrag, bijvoorbeeld eens per maand. Voor veel ouderen een moment van gezelligheid en onderling contact.

De feestdagen zijn hoogtepunten van gezelligheid in familie- of vriendenkring, maar ook dan vallen meerderen daarbuiten. Een **kerst-in** kan voor velen een hoogtepunt zijn te midden van de stille dagen.

Zo mag de hele gemeente op verschillende wijze dienstbaar zijn aan jongeren en ouderen, binnen en buiten de gemeente. Kortom, een diaconale gemeente: 'Zie hoe lief ze elkaar... en anderen hebben!'

Financiën

Aan veel activiteiten en werkzaamheden die binnen de wijkgemeente plaatsvinden hangt wel een financieel plaatje. 'Kerk 2025' betekent ook voor de kerkrentmeesters terug naar 'back to basics'. **Eerlijk en kritisch nadenken met elkaar over de uitgaven**, omdat we minder te besteden hebben. Vanuit de overtuiging dat zoveel mogelijk met de financiële middelen gedaan moet worden ten dienste van het uitdragen van de boodschap van het Evangelie in woord en daad aan jongeren en ouderen.

Bij het financiële beleid gaat het om **het geheel van de Protestantse Gemeente De Bilt** waarvan de wijkgemeente Dorpskerk deel uitmaakt. Elke wijkgemeente heeft, verbonden met de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland, haar eigen accenten op theologisch, liturgisch en pastoraal gebied. Belangrijk is dat we elkaar blijven zien als gemeente van Christus en waar mogelijk de ontmoeting en samenwerking met elkaar zoeken en de voorbede voor elkaar levend houden. Voor meerderen zijn de verschillen betrekkelijk, voor anderen gaat het om ingrijpende thema's die met eeuwigheid, redding, heiliging en vormgeving van de eredienst te maken hebben.

Zo is het goed om het proces van **transparantie** bij de weergave van de inkomsten en uitgaven per wijk voort te zetten. Naast de opdracht 'Draagt elkanders lasten' in een bijzondere situatie voor een wijkgemeente is het goed om voor elke wijkgemeente jaarlijks tot een evenwicht te komen van inkomsten en uitgaven. Helderheid blijkt in meerdere gemeenten ook tot meer financiële inzet van gemeenteleden te leiden. De reële stand van zaken voor het geheel van de gemeente, maar ook per wijkgemeente, kan ook in de loop van het jaar regelmatig gepubliceerd of op een andere manier visueel zichtbaar gemaakt worden.

Het is goed om bij de centrale aansturing van **Kerkbalans** vanuit het college van kerkrentmeesters, zoals het samenstellen van de speciale folder met de financiële gegevens van de gehele gemeente en per wijkgemeente, ook de eigenheid van de wijkgemeente te ondersteunen door een eigen bijdrage van wijkkerkenraad en predikant. Dat geldt ook voor de bezorging en het ophalen van de reacties. Zo komen mondelinge opmerkingen van pastorale of diaconale aard direct bij de wijkgemeente terecht.

Om het financiële draagvlak van de (wijk)gemeente te versterken is het goed om **de verhuur** van De Voorhof, de Schakel en het kerkgebouw te heroverwegen. Voor zover dat mogelijk is vanwege de inzet van vrijwilligers.

Minder financiële mogelijkheden betekent niet minder mogelijkheden voor het Evangelie, maar vraagt wel **creativiteit in ons denken**. Het is goed om ogen en oren open te houden voor de creativiteit van andere gemeenten, ook buiten de Protestantse Kerk in Nederland. Hoe met minder soms verrassend veel meer gedaan kan worden. De Heilige Geest schrijft ook hierin eigen wegen!

Missionair werk

Met de komst van ds. Dankers in mei 2017 is er een nieuwe fase gekomen in het nadenken over en vormgeven van het missionaire werk in de gemeente. In deze tijd van secularisatie en doorgaande ontkerkelijking, waardoor een steeds groter gedeelte van de bevolking zich weinig meer kan voorstellen bij de inhoud van de christelijke traditie, is het besef sterk dat het missionaire werk behoort tot de kern van het gemeente-zijn. Niet door een beroep op anderen te doen, maar als gemeenteleden zelf **in alle eenvoud vrijmoedig getuige** te zijn.

De onderwerpen die in dit beleidsplan behandeld worden sluiten daar direct bij aan: geloofsverdieping, geloofsoverdracht, pastorale zorg, diaconie enz. Daardoorheen klinkt steeds de roeping en de zorg voor de jongeren.

De publiciteit (pr) van de gemeente is niet een onderwerp dat in dit beleidsplan expliciet behandeld wordt. Voor het missionair zijn van de gemeente is het wel van groot belang. De jongere generatie kijkt bij het zoeken naar een voor hen geschikte gemeente eerst via google op de websites. Een inhoudelijk 'mission statement' of korte schets van de gemeente kan dan een eerste verbinding geven. Eerlijkheid en compactheid moeten daarin samen gaan.

De sterke onderlinge aandacht en zorg voor elkaar die de gemeente kent heeft, kent ook een keerzijde. Het is hierdoor een wat **gesloten gemeenschap** voor anderen die om allerlei redenen aansluiting zoeken bij de gemeente. Missionair is niet alleen dankbaar zijn voor het eigene van de gemeente, maar ook open zijn naar anderen. 'Kom ga met ons...'

Ook hierin is een beweging 'back tot basics'. De gemeenten waarvan het Nieuwe Testament vertelt waren niet groot, kwetsbaar in hun omgeving, maar wel getuigend in Woord en Daad van het heil in Christus Jezus. Een stad op een berg!

Algemene kerkenraad

De **verbondenheid** met elkaar van de wijkgemeenten binnen de Protestantse Gemeente De Bilt is meer dan een kerkjuridische zaak. Het is vooral ook een **geestelijke zaak**: samen deel van het lichaam van Christus. Zonder de verschillen die er op theologisch en ander gebied zijn te ontkennen betekent dit het goede zoeken voor elkaar, elkaars gemeentelieven met belangstelling volgen en elkaar ook opdragen voor Gods zegen. Daarnaast zijn er de gezamenlijke taken (o.a. Algemene kerkenraad, college van diakenen, college van kerkrentmeesters, Kerkvenster) die zorgvuldig moeten worden ingevuld.

In de nota Kerk 2025 wordt gesignaleerd dat het **samenspel van een algemene kerkenraad** en de wijkgemeenten de vergaderdruk verdubbelt of verdrievoudigt in vergelijking met gemeenten waarin die structuur niet bestaat.

Om **zuinig om te gaan met menskracht** en ook de 'eigen kleur' van de wijkgemeenten te versterken is het aan te raden de bevoegdheden van de algemene kerkenraad, voor zover kerkordelijke mogelijk, **zoveel mogelijk over te hevelen naar de wijkkerkenraden**.

'Back tot basics' heeft niet alleen een geestelijk kant, verdieping, het hart van de zaak, maar ook een praktische kant. Hoe kunnen we onder Gods zegen met elkaar met minder mensen meer doen!